

TREBALL AL CAP

Prevenió de malalties relacionades amb el treball

Gener
de 2007
55

 Agència
de Salut Pública

Els casos del trimestre

Entre octubre i desembre de 2006 es van notificar al Sistema de Vigilància de Malalties Relacionades amb el Treball 111 casos, dels què tres quartes parts es van produir en dones i l'11% en persones nascudes fora de l'Estat espanyol. L'edat mitjana va ser de 40,1 anys (DE=9,6) i les ocupacions més freqüents van ser professionals de suport (26 casos), professionals científics i intel·lectuals (18 casos) i personal no qualificat (16 casos). El 16% dels casos tenien un contracte temporal, mentre que el 3% estaven en atur.

El 75% de la patologia notificada (73 casos) va ser de tipus ansiós-depressiva, donant-se 52 casos en dones i 21 en homes de totes les ocupacions, però amb més freqüència entre els professionals de suport (22 casos) i professionals científics i intel·lectuals (15 casos). Els trastorns que van seguir en freqüència van ser els musclesquelètics (24 casos), més nombrosos en ocupacions de tipus manual, sobretot en el personal d'indústria i construcció (7 casos) i el no qualificat (5 casos).

Durant aquest trimestre es van visitar 45 pacients a la USL i es van rebre 2 informes mèdics i un tècnic de casos derivats al Centre de Seguretat i Condicions de Salut en el Treball de Barcelona en trimestres anteriors.

A continuació comentem tres casos de trastorns de tipus ansiós-depressiu notificats durant el trimestre que van ser estudiats a la USL.

■ El primer cas que comentem és el d'una **dona de 51 anys**, diagnosticada de **trastorn adaptatiu mixt**, que treballava d'**administrativa en una editorial** des de feia 26 anys. La notificació la va fer l'**EAP El Clot**. La treballadora situava l'inici del procés quan la seva empresa va ser adquirida per una altra i part de la plantilla va ser acomiadada. Fins aleshores la seva feina era satisfactòria, amb moltes exigències, però li permetia aprendre, ser creativa, prendre decisions, i on se sentia reconeguda, tant pels companys com pels comandaments.

Amb el canvi d'organització va passar a fer tota la feina que fins aleshores feien tres persones, fet que l'obligava a fer hores extraordinàries i emportar-se feina a casa. La treballadora explicava que ni tan sols anava al WC, no feia cap interrupció, prioritzava la feina sobre visites mèdiques i se sentia desbordada. Uns mesos després va presentar crisis

d'hipertensió i d'ansietat que van requerir atenció mèdica i des de llavors fa tractament psicològic i psiquiàtric.

Va mantenir aquesta situació durant un any, i en reincorporar-se a la feina després d'una baixa, la van canviar de departament. En el nou lloc gairebé no li donaven feina, que a més era monòtona i no qualificada (grapar documents a contractes o posar notes amb el comentari "contrato recibido").

Un aspecte que destaca l'estudi del cas és que els canvis organitzatius van suposar la manca de valoració i reconeixement de la feina realitzada, doncs després que la treballadora transmetés els seus coneixements i aportés el suport administratiu (plantilles, planificacions i sistemes operatius creats per ella) a la nova empresa, la direcció va demostrar al modificar-li les tasques, que no comptava amb ella.

- Manca de respecte bàsic en les relacions entre les persones proferint insults, crits, cops a objectes... Malgrat se li explicitava el rebuig a ser tractat de forma indigna, mantenia aquest comportament.
- Específicament cap a la treballadora: va ocupar el seu lloc de treball com magatzem, l'obligava –a més de les seves competències– a fer tasques no qualificades, li va canviar les dates de vacances i la pressionava perquè les treballés, menyspreava la seva feina, li deia a la pacient que no es quedés embarassada i també que acomiadaria una treballadora a causa de la seva maternitat recent, intentava que la pacient no es relacionés amb els companys.

El director general de l'empresa coneixia la situació, doncs va ser testimoni d'aquest comportament en una visita i se li van adreçar comunicats específics; tot i així, mai no va prendre cap mesura per aturar-ho. Un altre element a tenir en compte és que des de la incorporació del nou director, 15 persones van ser acomiadades o van deixar voluntàriament l'empresa.

L'informe de l'estudi del cas conclou que la direcció de l'empresa va mantenir conductes hostils sistemàtiques cap als treballadors que, en algun

cas, van poder ser específiques per raó de sexe o origen; i que probablement, segons es despenia del relat de la pacient, l'objectiu era la reducció de la plantilla.

Quant al trastorn de salut –que l'informe de psiquiatria catalogava com episodi depressiu major identificant l'exposició laboral com a únic antecedent– la conclusió va ser que l'exposició als factors de risc de l'entorn de treball van tenir una contribució específica en la seva aparició i manteniment.

Es va recomanar al SP que **identifiqués i objectivés en la mesura del possible les condicions de treball** que es descrivien en l'informe i determinés les **mesures de control**. Respecte al conjunt de l'empresa, una de les recomanacions va ser l'establiment d'un **programa per la prevenció de les conductes hostils** que tingués en compte els següents elements:

- Descripció dels comportaments inacceptables en l'entorn de treball.
- Determinació i aplicació de procediments per la identificació i cerca de solucions a comportaments inacceptables.
- Determinació i aplicació de sancions.

NOTÍCIES

Primer informe sobre salut i gènere a Espanya

El propassat 29 de desembre es va presentar l'informe *Salud y Género 2005*, elaborat pel *Observatorio de Salud de la Mujer*. El treball exposa com afecten a la salut o a l'assistència sanitària de dones i homes un conjunt de malalties importants per la seva prevalença o mortalitat. S'hi han inclòs els temes sobre els què ja es disposa d'evidència de que existeixen desigualtats de gènere, com per exemple les malalties cardiovasculars, el VIH/sida o els efectes dels diferents treballs sobre la salut.

L'informe també realitza una anàlisi respecte la incorporació de la perspectiva de gènere en les polítiques de salut i, d'altra banda, sobre com les polítiques d'igualtat aborden els aspectes de salut en les seves formulacions. Finalment, conclou amb una bateria de propostes que el Ministeri de Sanitat i Consum assumirà en el Pla de Qualitat.

Tal com explica la ministra de Sanitat en el pròleg, per abordar adequadament la salut de dones i homes és necessari considerar, entre d'altres, els seus determinants socials i aquelles desigualtats que, per ser

injustes i evitables, han de ser objecte d'actuació dels poders públics.

Podeu trobar l'informe a: <http://www.msc.es/organizacion/sns/planCalidadSNS/docs/informe2005SaludGenero.pdf>

La Salut a Barcelona 2005

Ja està disponible al web de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) el darrer informe sobre la salut a la ciutat que va ser presentat al Consell Plenari municipal a finals de l'any passat. Fa 23 anys que l'ASPB elabora aquest informe que presenta l'estat de salut de la població de la ciutat i els seus determinants. Enguany, entre els canvis que s'han observat destaquen la millora en els indicadors de salut maternoinfantil i el descens constant de la mortalitat per intoxicació aguda de drogues i per infecció per VIH-sida. Les males notícies venen de la mà de l'augment de la incidència de tuberculosi, de les infeccions de transmissió sexual i de les lesions per accidents de trànsit. Les dades de 2005 mostren també l'impacte que té la immigració creixent.

L'informe està disponible a <http://www.aspb.es/que-fem/docs/informe%20salut%202005.pdf>

Un espai per a tu

Tens coses a dir? Vols opinar, explicar, puntualitzar, preguntar o difondre alguna informació?

Aquest és un bon mitjà per fer-ho. El Treball al CAP té una tirada de 2.300 exemplars que es distribueixen bàsicament entre els professionals de l'atenció

primària, els del Centre de Seguretat i Condicions de Salut en el Treball, serveis hospitalaris, serveis de prevenció, sindicats i altres agents socials. Pot ser un espai interessant d'intercanvi d'experiències entre els uns i els altres. Ens pots fer arribar el teu text escrit per correu postal o electrònic.